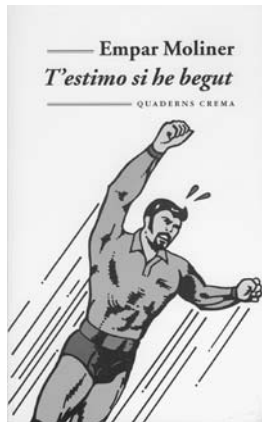

Empar MOLINER. **T'estimo si he begut.** Barcelona: *Quaderns Crema*, 2004, 208 p., 12 €

No li busqueu tres peus al gat, a la literatura d'Empar Moliner, perquè cercareu debades. La seva prosa aposta per una banalitat directa, pobra en retòrica i efectiva en la immediatesa del diàleg (humorístic). Bandeja l'artifici i es concentra en l'esquematisme d'un tipisme urbà carregat de fòbies i de manies que, de tan modernes que es volen, fan riure. La tria temàtica no té escrúpols (ni morals ni estètics) i apunta, sobretot en la novel·la *Feli, esthéticienne* (2000), a una utilització trivialitzada d'elements de la cultura *trash* (o «cultura porqueria»). En aquesta obra la lletjor s'exhibeix d'una manera (quasi) programàtica, pornogràfica fins i tot. Els personatges hi reben tracte de *freaks* coetanis i es nodreixen del discurs de l'estètica publicitària, la pedagogia dels manuals d'autoajuda, i la terapèutica de les obres benèfiques malenteses. També, amb un impudor quasi malaltís, s'hi practica una transgressió confessada d'allò culturalment inacceptable, confonent, per mitjà del descriptivisme fisiològic, repugnància i plaer: «va mirar-se amb fàstic el líquid aquell que no només semblava pixum sinó que a sobre era excitant, després no hi havia qui acluqués l'ull.» (p. 133). *T'estimo si he begut*, però, modera principis. L'interès primer ja no és l'exhibició del *kitsch* (i penso en les camises de po-

metes i maduixetes, d'una xaroneria ben cara als personatges), sinó la creació d'un mostrari de situacions sarcàstiques. En el to (mordaç) i en la tria temàtica (les relacions de parella), s'aproxima al primer recull de narracions, *L'ensenyador de pisos que odiava els mims* (1999), en part perquè el gènere de la narrativa curta (propi de les dues obres) imposa una expressió concisa, i en part perquè les al·lusions a tota mena de segregacions anatòmiques (el reiterat *col·lagen*, per exemple) passen a un segon terme. L'efecte provocat per la lectura de *T'estimo si he begut*, en relació amb l'obra anterior, és menys agressiu: l'humor i l'esquematisme en neutralitzen l'aversion.

L'imaginari de *T'estimo si he begut* crea (reprodueix) prototipus (tòpics) pertinents a la cultura contemporània: l'escriptor petulant, el gai gelós, la mare feminista, la parella moderna (ambiciosa de liberalitzar la seva relació), el professor adúlter i l'alumna escalfabraguetes. Tots ells són ubicables en la geografia urbana de la Barcelona postolímpica, han estat alimentats pels *mass media*, i pequen de vicis infla(ma)ts per la postmodernitat: la incontinència sexual, el feminisme i les ínfulas (impossibles) de novetat. Algunes de les narracions serveixen de via d'escapatòria a desitjos inconscients (en la major part, fantasies eròti-

ques, «La invenció de l'aspirina» i «La gran muralla»), que, un cop avortats, retornen els qui els imaginem a una realitat insulsa, que no admet ni redempció ni transcendència. Tota via d'idealització acaba segada, tal com ens explica la narració «La importància de la higiene bucodental», la més amable del recull, on l'enamorat ingenu ha de reconèixer que la seva xicotica és incapaç de participar de la dimensió simbòlica que, als seus ulls, prenen les coses. L'horitzó vital d'expectatives es limita al desig fisiològic (teca i sexe, bàsicament), segons desenvolupen els contes centrats, des d'angles diversos, en problemes de la parella, i que reben com a títol l'intermediari que sembla obstaculitzar (o afavorir) la relació: la terapeuta («Acabem amb les plagues»), el somni («La interpretació dels somnis»), el llenguatge («L'evolució anual de la veu humana»), les relacions amb altres parelles («Aprengui a tastar vins») i els viatges («Avantatges d'un viatge organitzat» i «Més avantatges d'un viatge organitzat»). Pel que fa a les narracions en què la problemàtica pren una dimensió col·lectiva (el feminisme i el tercer món a «El dia de la dona», les adopcions a «Carta al meu fill no biològic» i el feminisme, altre cop, a «Els beneficis de la lactància materna»), la sàtira s'amplia a la ritualització d'unes formes convencionalitzades de tractament, o bé per la burocràcia o bé pel llenguatge de grup. Destaca, en aquest sentit, la paròdia del llenguatge políticament correcte, una estratègia ja emprada, de fa anys, per Quim Monzó: «—Hola a totes i a tots. Benvingudes i benvinguts! —saluda. S'esforça per dir primer el femení que el masculí, perquè a

l'assemblea van votar que dir primer el masculí i després el femení també era sexista.» (p. 166). A tall de colofó, i com a mostra de la tendència fagocitària de l'escriptura molineriana, cal afegir la història d'Eladi Susaeta («La baixa qualitat de la poesia contemporània»), un escriptor entronitzat, d'estofa mediocre, que s'autoridiculitza creient-se víctima d'un entorn ressentit que no el lloa per enveja.

La cultura *trash* ha estat definida com un «humorisme que triomfa per defecte de forma» (Jordi Costa, «Notes sobre el *trash*. Apunts per a la redempció», dins *Cultura porqueria. Una espeleologia del gust*, Barcelona, Centre de Cultura Contemporània / Diputació de Barcelona, 2003, p. 15). L'obra d'Empar Moliner coincideix amb aquesta definició perquè, descobreix (adaptada) una pornografia privada de desitjos i abjeccions a partir de la selecció d'uns personatges-tipus produïts i banalitzats pels mitjans de comunicació de masses, que s'expressen per mitjà d'un llenguatge depauperat. Tanmateix, i potser per aquest motiu, llegir-la tranquil·litza: dona, simplement, aparença de normalitat a una literatura, la catalana, que es creu enrarida. La seva prosa buida i sense pretensions desacomplexa i introdueix —agraï o no— preocupacions pròpies de la Bridget Jones i ens familiaritza amb uns *freaks* que semblen escopits de les pel·lícules de John Waters. I això, segurament, compensa: vehicula, amb els seus límits i la seva modèstia, uns elements participants del nostre patrimoni imaginari, la qual cosa constitueix un mèrit. O no.

Maria Dasca

Universitat de Barcelona